

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на здравеопазването

2.7.2024 г.

X 11-03-81/02.07.2024

Signed by: ANETA LYUBENOVA TODOROVA

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 378/26
Дата 03.07.24

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

гр. София

бул. „Княз Ал. Дондуков“ № 1

По к. д. № 18/2024 г.

Относно: допуснато до разглеждане по същество искане на 53-ма народни представители от 49-ото Народно събрание за установяване на противоконституционност на Решението за предсрочно прекратяване на мандата на управителя на Националната здравноосигурителна каса на Народното събрание от 17 април 2024 г. (обн., ДВ, бр. 35 от 2024 г.)

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С Определение от 4 юни 2024 г. по к. д. № 18/2024 г. на Конституционния съд е допуснато до разглеждане по същество искането на 53-ма народни представители от 49-

ото Народно събрание за установяване на противоконституционност на Решението за предсрочно прекратяване на мандата на управителя на Националната здравноосигурителна каса на Народното събрание от 17 април 2024 г. (обн., ДВ, бр. 35 от 2024 г.).

С определенията са конституирани заинтересувани институции по делото - сред тях и министърът на здравеопазването, които да представят писмено становище.

В искането си до Конституционния съд народните представители са изложили мотиви за противоречие на решението на принципа на правовата държава (чл. 4, ал. 1 от Конституцията) и на принципа на разделение на властите (чл. 8 от Конституцията). Твърди се, че решението е постановено след оттегляне на депозираната по-рано оставка на управителя на НЗОК и че освобождаването му от длъжност не почива на предвидените от закона основания и нарушава принципа на мандатност, което предвид ролята на НЗОК в управлението на здравноосигурителния фонд представлява недопустима намеса на законодателната власт в управлението на публични финанси с особена значимост.

По същество във връзка с предмета на делото и след разглеждането му от Министерство на здравеопазването, считам следното:

С оглед приложимото законодателство и практиката на Конституционния съд няма съмнение за възможността на същия да упражнява конституционен контрол върху решенията на Народното събрание, както и за това, че принципът на правовата държава е основен в конституционно ограниченото управление, тъй като се прилага за всички публични институции. Не правят изключение и ангажираните в настоящия случай институции – Народното събрание и НЗОК, по отношение на които считаме, че не е налице противоречие с принципа на правовата държава по чл. 4, ал. 1 и разделенията на властите по чл. 8 от Конституцията.

В случая е налице спазване на Закона за здравното осигуряване (ЗЗО) и Правилника за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС) – приложимите нормативни актове в отношенията по избиране и предсрочно прекратяване на мандата на управителя на НЗОК.

Съобразено е законово ограниченото положение, че мандатът на управителя на НЗОК може да бъде предсрочно прекратяван от Народното събрание единствено в изрично посочените от закона – в случая специалният ЗЗО, към който нормите на Конституцията препращат, случаи.

Това е така от правна страна, защото съгласно чл. 19, ал. 4, т. 5 от ЗЗО предсрочно прекратяване на мандата на управителя на НЗОК става с решение на Народното събрание при подаване на оставка. Такава оставка е подадена от г-н Станимир Михайлов като управител на НЗОК до Народното събрание – това е правната квалификация на фактическото действие на завеждане на 1.12.2023 г. в деловодството на Народното събрание на изявление за подаване на оставка, както се посочва в искането. По този факт и правната му квалификация не се спори. Не се спори и за това, че от изявлението се прави единствено възможният извод за ясна и категорична воля за оставка.

Въпросът е доколко фактически постъпило впоследствие изявление за оттегляне на оставката следва да бъде прието като оттегляне на същата от правна страна и да създаде положение на липса на правно значение на оставката.

В тази връзка считаме, че следва да бъдат взети предвид две неща:

Първо, формално ЗЗО е спазен – налице е подаване на оставка в Народното събрание и от момента на подаването ѝ на 1.12.2023 г. до момента на включването ѝ в дневния ред за съответното пленарно заседание на 17.04.2024 г. тази оставка е налице от фактическа и правна страна.

Законът за здравното осигуряване не поставя изискване за това оставката да е „подадена“, „валидна“, „актуална“, „потвърдена“, нито въвежда допълнително изискване същата „да не е била оттеглена“ впоследствие или да се разглежда от Народното събрание само „ако същата не е оттеглена“. Законът за здравното осигуряване не въвежда също така и изискване за проучване на актуалната позиция на подалото оставката лице към момента на нейното разглеждане от Народното събрание.

Изискването на ЗЗО е да има „подаване на оставка“ и такова подаване е налице. В случая не е от значение дали от момента на подаването до момента на разглеждането на оставката от Народното събрание подалото я лице е променило позицията си.

Второ, ангажирането на Народното събрание с разглеждане на въпрос или акт става с включването му в програмата за съответните работни седмици (чл. 48, ал. 1, 3 и 4 от ПОДНС) или в дневния ред на съответното пленарно заседание (чл. 48, ал. 5 от ПОДНС). Включен в програмата и/или дневния ред, въпросът/актът се разглежда или отлага по формализирана процедура и при строги правила (целият чл. 48 от ПОДНС). И този процес е прозрачен (чл. 48, ал. 9 от ПОДНС). Не е допустимо въпросът/актът да се разглеждат по ред/правила, различни от въведените с ПОДНС и наложени ad hoc в зависимост от спецификата на случая, каквито факти са изложени в искането във връзка с подаването и

обсъждането на изявление за оттегляне на подадената от г-н Станимир Михайлов оставка, поканата му да присъства в пленарната зала, за да уточни изявлението си и/или да изрази волята си за оттегляне или не на оставката си, неговото идване, недопускането му и всички останали факти около случая.

Нито един от тях няма правна опора в процедурата за провеждане на пленарните заседания на Народното събрание, въведена в ПОДНС, поради което и законосъобразно не се е стигнало до зачитане на някой от тях в посока налагане на правен извод за липса на подадена оставка. Движението на оставката като точка от дневния ред е формализирано и е проведено съобразно ПОДНС. Поставено е на гласуване процедурно предложение да се прекратят разискванията и да не се приема решение. Предложението за това процедурно предложение е отхвърлено. Съгласно ПОДНС (чл. 48, ал. 3) вече гласувана точка в дневния ред, която не е била разгледана през текущата седмица се включва в проекта на програма за следващата седмица.

Народните представители са реализирали единственият процедурно възможен вариант – да подложат на гласуване оставката след като в залата са изнесени всички факти относно подаването и евентуалното ѝ оттегляне. Фактите и обстоятелствата около подаването и оттеглянето на оставката, след като са налични, са станали известни в залата, съответно същите са съобразявани от всеки народен представител при гласуването на оставката. Решението е за предсрочно прекратяване на мандата по така подадената още през декември 2023 г. оставка.

Предсрочното прекратяване на мандата по искането на неговия носител – опция, която ЗЗО е предоставил на управителя на НЗОК, не нарушава по никакъв начин принципа на мандатност. По силата на чл. 19, ал. 5 от ЗЗО в случаите на предсрочно прекратяване на мандата на управителя надзорният съвет възлага на подуправителя на НЗОК временно да изпълнява длъжността управител на НЗОК до избирането на нов управител. Отношенията между НЗОК и управителя, съответно подуправителя, се уреждат с договор за управление, който се сключва по ред, определен от надзорния съвет (чл. 19, ал. 6 от ЗЗО).

Освен това при предсрочно прекратяване на мандата на управителя на НЗОК, съответно на подуправителя на НЗОК, Народното събрание избира нов управител, съответно нов подуправител за остатъка от мандата от 5 години (чл. 19, ал. 5а от ЗЗО).

Видно от цитираните разпоредби, мандатността се запазва, а НЗОК като финансова институция е защитена, тъй като ЗЗО предвижда механизъм за поемане на управлението

на НЗОК веднага (в лицето на подуправителя) и в краткосрочен план (стартиране на нов мандат чрез нов избор на управител от Народното събрание).

В заключение считам, че искането на 53-мата народни представители от 49-ото Народно събрание за установяване на противоконституционност на Решението за предсрочно прекратяване на мандата на управителя на Националната здравноосигурителна каса на Народното събрание от 17 април 2024 г. (обн., ДВ, бр. 35 от 2024 г.) е неоснователно във всички негови части и по всички аргументи, и поради това следва да бъде отхвърлено.

С уважение,

2.7.2024 г.

X Kondeva

Signed by: Galva Georgieva Kondeva-Mankova

Д-Р ГАЛЯ КОНДЕВА

Министър на здравеопазването